

ASSOCIACIÓ hàbitats

Conèixer Compartir Conservar

01

Coordenades

La figura del Vetllador

QUI

Perfil

Persones físiques (guies de muntanya, historiadors, veïns) i jurídiques (hotels rurals, escoles rurals, associacions)

QUÈ

Tasques

Informar d'incidències, observació d'espècies, altres mesures...

PER A QUÈ

Missió

Vetllar per la conservació i manteniment de la xarxa de camins

COM

Eines

A través d'una App

QUAN

Calendari

Dues vegades l'any, primavera i tardor

ON

Trams

Als camins de muntanya de l'Alt Urgell

Encaix amb diferents models de participació

Voluntariat ambiental

Custòdia del territori

Ciència ciutadana

Aprenentatge Servei

Sessions de treball

Eix 1. Projecte Rius

Origen, objectius i trajectòria
Funcionament
Trets diferencials
Models de participació
Obstacles i reptes

ABRIL 2020

Eix 2. Marc legal

Llei de voluntariat
Document de compromís
Assegurances
Protecció de dades
Protocols de seguretat

JUNY 2020

Vetllador

Eix 3. Pla de voluntariat

Acollida
Formació
Desenvolupament
Reconeixement
Desvinculació

JULIOL 2020

Eix 4. Recursos i sostenibilitat

Costos i finançament
Sostenibilitat
Continuïtat

SETEMBRE 2020

02

Llei de voluntariat

Filosofia que hi ha al darrere

Llei 25/2015 del voluntariat i de foment de l'associacionisme

Defineix què es considera voluntariat i el marc d'actuació
Condicions en les que s'ha de dur a terme l'acció voluntària

OBJECTIUS

1. **Definir el model de voluntariat**, diferenciant-lo d'altres formes de participació.
2. **Lligar de manera indivisible el voluntariat amb l'associacionisme.**
3. **Protegir i tenir cura de les persones voluntàries.**
4. **Estimular el paper de les administracions públiques** vers l'associacionisme i el voluntariat.

[Enllaç a la Llei!](#)

Definició del voluntariat

VOLUNTARIAT conjunt d'accions i activitats d'interès general motivades per l'altruisme i la voluntat de transformació social que aconsegueixen persones físiques, denominades voluntaris, que participen en el marc d'una activitat associativa o programes específics d'una entitat sense ànim de lucre.

PRESONES VOLUNTÀRIES: persones físiques que d'una manera lliure, sense contraprestació econòmica i d'acord amb la capacitat d'obrar que els reconeix l'ordenament jurídic decideixen dedicar part de llur temps al servei dels altres o a interessos socials i col·lectius, per mitjà de la participació en programes de voluntariat que duen a terme entitats sense ànim de lucre.

Entitats sense ànim de lucre!

...i diferenciació respecte altres formes de participació

	PROJECTES DE VOLUNTARIAT	ALTRES TIPUS DE PROJECTES BASATS EN LA PARTICIPACIÓ
Acció o tasca voluntària	<ul style="list-style-type: none"> • Accions amb certa complexitat. • Estructurades al llarg del temps. • Requereixen formació 	<ul style="list-style-type: none"> • Accions relativament senzilles. • Caràcter puntual. • Requereixen poca o cap formació prèvia.
Vincle entre participants i entitat	<ul style="list-style-type: none"> • Vincle intens, constant, a llarg termini. • Requereix formalització mitjançant document de compromís (recull de condicions de la col·laboració, drets i deures de les parts) 	<ul style="list-style-type: none"> • Vincle puntual, per un breu període de temps, sovint un dia. • Accions per “causa” o mobilització per campanyes/crides solidàries. • No requereix formalització.
Regulació interna	Programa o Pla de voluntariat.	No requereixen regulació més enllà d'instruccions operatives.
Tipus d'entitat que ho lidera	Entitats no governamentals, sense ànim de lucre (Tercer sector).	Qualsevol organització: AAPP, empreses, entitats de tota mena.
Àmbit que fomenta	Associacionisme	Altres formes de participació social i ciutadana.
Exemples	<ul style="list-style-type: none"> • Projecte Rius (Associació Hàbitats). • Acompanyament a persones gran (Amics de la Gent Gran). • Aparella't (Plataforma per la Llengua). 	<ul style="list-style-type: none"> • Gran Recapte d'Aliments (Banc dels Aliments) • Marató de TV3 (Fundació la Marató) • Let's Clean Up Europe (Agència de Residus de Catalunya).

Per què?

FOMENTAR L'ASSOCIACIONISME

Moviments socials, empoderament de la societat civil, ciutadania activa i organitzada

MOTOR DE CANVI SOCIAL

El tercer sector pot dur a terme inactives afins al sector públic, però també contraposades per transformar l'entorn.

GARANTIR LA INDEPENDÈNCIA

Evitar que el sector públic coopti un àmbit que no li pertoca.
Evitar la utilització de moviments socials com estratègies polítiques.

ÚS DELS RECURSOS PÚBLICS

Evitar la derivació de competències pròpies de les AAPP al voluntariat, per exemple per manca de recursos propis.

Encaix amb els Vetlladors del Territori

Obstacles:

El fet de ser una AAPP impedeix al CCAU desenvolupar un projecte de voluntariat pròpiament dit.

A primera vista, el CCAU no pot dur a terme el projecte dels Vetlladors del Territori **com s'havia definit originalment.**

Reptes:

Aconseguir **trobar l'encaix** del projecte dels Vetlladors del Territori en un **marc legal favorable.**

I sobretot... dubtes!

Som la primera AAPP que s'hi troba?

Cal cercar col·laboracions?

Cal replantejar el projecte?

Quines opcions ofereix la Llei en aquests casos?

Com ho encarem?

Quines opcions hi ha?

- ✓ **Opció A. Traspassar el projecte a una entitat afí del tercer sector.**
No implica desentendre's del projecte, la col·laboració és molt important!
- ✓ **Opció B. Desvincular el projecte del voluntariat pròpiament dit,**
cercant altres alternatives de participació.
- ✓ **Opció C. Demanar la declaració d'excepcionalitat al Departament de Treball, Afers Socials i Famílies,** donades les característiques del projecte.

A

Traspassar el projecte a una entitat afí

Qui gestiona el projecte?

Entitat externa

Llei 25/2015?

Quin és l'objectiu D'optar per aquest estratègia?

Fomentar **que els *Vetlladors del territori* sigui un projecte independent del CCAU**, tot i que es pot mantenir una estreta col·laboració amb l'entitat gestora.

Quines obligacions genera?

No hi ha obligacions directament lligades al CCAU, més enllà de donar suport a l'entitat en l'àmbit de les seves competències. L'entitat assumeix les obligacions que estableix la Llei 25/2015.

B

Desvincular el projecte del voluntariat

CCAU

Crear un projecte de participació **que no impliqui disposar d'un programa de voluntariat**, és a dir, que no requereixi la gestió de les persones voluntàries ni satisfer les obligacions legals que marca la Llei 25/2015.

Roman fora de la llei 25/2015, per tant no ha de seguir-ne les directrius. Segons el tipus d'accions que es defineixin s'hauran de tenir en compte normatives específiques relacionades.

C

Sol·licitar l'excepcionalitat

CCAU

Gestionar el projecte *Vetlladors del Territori* per part del CCAU mentre es creen sinergies al territori. La finalitat última és acabar traspasant el projecte a una entitat independent. No s'estableixen terminis ni l'obligació d'aconseguir-ho, però com a mínim s'ha de promoure.

- [Pla de voluntariat](#)
- Full de compromís.
- Missió i objectius de l'entitat.
- [Pla de formació o itinerari formatiu de les persones voluntàries](#)
- Designar una persona responsable de la coordinació de les persones voluntàries .
- Etc. (veure *Obligacions dels projectes de voluntariat*)

Quines accions prèvies a la posada en marxa implica?

A

Traspassar el projecte a una entitat afí

- Prospectiva de les entitats del territori afins al projecte del Vetlladors. Establir-hi contacte i reunions de presentació i de treball. Crear el clima de confiança necessari.
- Establir un acord de col·laboració entre el CCAU i l'entitat que reguli l'execució del projecte i en permeti la viabilitat, preferiblement amb aportació econòmica seguint els mecanismes que l'ens públic tingui fixats.
- Establir un calendari de treball, seguiment i avaluació, mecanismes de treball i comunicació entre l'entitat i el CCAU.

B

Desvincular el projecte del voluntariat

- Desglossar el projecte en accions independents que no requereixin una gestió del voluntariat.
- És possible que algunes accions de les pensades s'hagin de desestimar o se'n plategin de noves.
- Pot implicar el treball col·laboratiu dels ajuntaments que formen part del *Camina Pirineus*, així com d'altres entitats locals que s'hi vulguin sumar, per al desenvolupament de les accions.

C

Sol·licitar l'exceptualitat

- Demanar declaració d'exceptualitat al Departament de Treball, Afers socials i Famílies seguint els criteris i recomanacions que s'assenyalen al document: [Recomanacions per a l'adaptació de les administracions públiques a la Llei 25/2015 del Voluntariat i foment de l'Associacionisme](#)

Teniu dubtes concrets?

Us decanteu clarament per una d'elles?

Descartarieu alguna de les tres opcions?

Penseu en pros i contres de les diferents opcions!

A

Traspassar el projecte a una entitat afí

- Potser és la idea més fidel al model de voluntariat que promou la Llei 25/2015, ja que incentiva el teixit social.
 - Permet conservar la idea inicial del projecte de *Vetlladors del Territori*.
 - És un projecte més robust i exhaustiu, que contempla diferents objectius i múltiples possibilitats d'actuació, tot ben vinculat.
-
- Implica sotmetre el projecte a un consens amb l'Entitat escollida i assumir possibles canvis i aportacions.
 - Implica perdre la gestió del projecte (no necessàriament el control, ja que és important establir un conveni de col·laboració amb l'entitat).
 - Cal detallar les condicions de la col·laboració i comunicació entre el consell i l'Entitat.
 - Implica un treball col·laboratiu per mantenir algunes de les eines i accions tal com s'havien plantejat (per exemple, l'App).

B

Desvincular el projecte del voluntariat

- Permet esquivar els supòsits de la Llei 25/2015.
 - Permet posar en marxa el projecte des del CCAU de forma àgil, amb aliança o no amb els altres agents del territori.
 - Permet fer una prova pilot amb certa facilitat (es pot plantejar com una fase prèvia al desenvolupament ideal dels *Vetlladors del Territori*).
-
- Potser es perd l'essència de la figura del vetllador tal i com es plantejava inicialment ?
 - Potser queda sense resoldre la figura del vetllador com a persona lligada a un tram de camí?
 - Hi ha el risc d'estancar-se en una versió pilot o incompleta del projecte.
 - És un projecte més segmentat que en els altres casos. Amb objectius lligats a accions però desvinculats entre ells.
 - S'ha d'estar alerta que la inèrcia del projecte no dugui a caure en un programa de voluntariat encobert.

C

Sol·licitar l'excepcionalitat

- Potser és la idea més fidel a la original?
 - Permet al CCAU mantenir la gestió i el control total del projecte.
 - És un projecte més robust i exhaustiu; que contempla diferents objectius i múltiples possibilitats d'actuació, tot ben vinculat.
-
- Implica assumir el compromís extra de reforçar el teixit associatiu amb l'objectiu d'acabar cedint la gestió del projecte a una entitat externa.
 - Implica obtenir la resolució positiva de l'excepcionalitat, per tant caldrà treballar un projecte coherent a presentar.
 - El projecte no es pot engegar de manera immediata, requereix la resolució favorable del Departament de Treball, Afers socials i famílies (3 mesos).

**Obligacions dels projectes de voluntariat,
Segon la Llei 25/2015**
(Específic per a les opcions A i C)

Obligacions de l'entitat

- ✓ Pla de voluntariat.
- ✓ Document de compromís.
- ✓ Informació sobre la missió i objectius de l'entitat.
- ✓ Itinerari formatiu.
- ✓ Responsable de la coordinació de les persones voluntàries.
- ✓ Diferenciar tasques tècniques de tasques voluntàries
- ✓ Registre de les persones voluntàries i les tasques que duen a terme.
- ✓ Certificats de voluntariat.
- ✓ Assegurança d'accidents i responsabilitat civil pel voluntariat.
- ✓ Protocols i mesures de seguretat pel voluntariat.
- ✓ Rescabament de les despeses que ocasioni l'acció voluntària.
- ✓ Participació del voluntariat en el disseny i l'execució dels programes de voluntariat.

Pla del voluntariat

- ✓ Recull el **funcionament** del projecte de voluntariat.
- ✓ Inclou la missió els valors i el context en que es desenvolupa el projecte.
- ✓ Inclou les **etapes per les que passa la relació** entre l'entitat i les persones voluntàries.
- ✓ És un document tant **intern** com **extern**.
- ✓ És un document **viu i realista**.
- ✓ Ha de facilitar l'**avaluació** del projecte.
- ✓ Dóna **resposta** a preguntes com:

Quins perfils de voluntariat volem? Quin tipus de tasques faran? Com els captarem? Com els acollirem? Com els hi farem el seguiment? Com els fidelitzarem? Qui els coordinarà?

[Enllaç a exemples!](#)

Document de compromís

- ✓ Document que **reconeix la col·laboració** de l'entitat i de la persona voluntària en el marc del projecte.
- ✓ Recull les **dades personals** de les persones voluntàries i de l'entitat.
- ✓ Recull els **drets i deures** de les parts.
- ✓ Recull els **compromisos i tasques** del voluntariat.
- ✓ Recull tots aquells elements que puguin suposar **restricció o limitació**: per exemple la limitació en els usos de material, el seguiment dels protocols de seguretat, etc.
- ✓ Ha de fer al·lusió al **tractament de dades personals**.

[Enllaç a exemples!](#)

Informació sobre la missió i objectius de l'entitat

- ✓ Ha d'estar a l'abast de les **persones voluntàries**, ja sigui al mateix pla de voluntariat, al web, etc.

Itinerari formatiu

- ✓ Planificació de la formació necessària per a **capacitar el voluntariat**. Establir continguts i metodologies, així com calendari.

Responsable de la coordinació de les persones voluntàries.

- ✓ Designar una **persona de referència** pertanyent a l'entitat que s'encarregarà d'atendre, orientar i coordinar el voluntariat.

Diferenciar tasques tècniques i voluntàries

- ✓ Les persones voluntàries que participen en el projecte no poden realitzar tasques les **mateixes tasques** que el personal tècnic contractat. **El voluntariat no ha de suplir la manca de personal.**

Registre de les persones voluntàries

- ✓ Dur un **registre documental** de les persones voluntàries (dades personals i de contacte) i les tasques que realitzen.

Certificat de voluntariat

- ✓ Emetre document, **a petició de la persona voluntària**, que certifiqui la seva participació en el projecte.

Assegurança d'accidents i responsabilitat civil pel voluntariat

- ✓ Els voluntaris han de romandre a l'empara d'una assegurança que cobreixi **possibles accidents i incidències a béns** durant la realització de la tasca voluntària.
- ✓ La pòlissa ha de tenir en compte el **nombre de voluntaris** aproximat que es preveu que participi, així com el **període de temps** en el que desenvoluparan la tasca. Generalment es tracta de pòlisses amb **cobertura anual**.
- ✓ Es recomana explorar **pòlisses no nominatives**. És a dir, que assegurin un nombre de persones, sense que aquestes hagin de ser identificades prèviament, ja que al llarg de l'any els voluntaris poden variar.
- ✓ Es pot recórrer a corredories d'assegurances o entitats de segon nivell per tal de subscriure una **pòlissa grupal**, és a dir, compartida amb altres entitats de voluntariat. Això **n'abaratarà el cost**.

Protocols i mesures de seguretat

Facilitar al voluntariat els **recursos necessaris** per garantir la pròpia seguretat i la de l'entorn on intervé:

✓ Seguretat personal:

- Instrumental adequat per a les tasques voluntàries.
- Ús d'EPIs si cal.
- Recomanacions sobre roba i calçat.
- Instruccions sobre què fer en cas d'accident (l'Asseguradora proporcionarà un full d'instruccions que haureu d'adaptar).

✓ Seguretat de l'entorn:

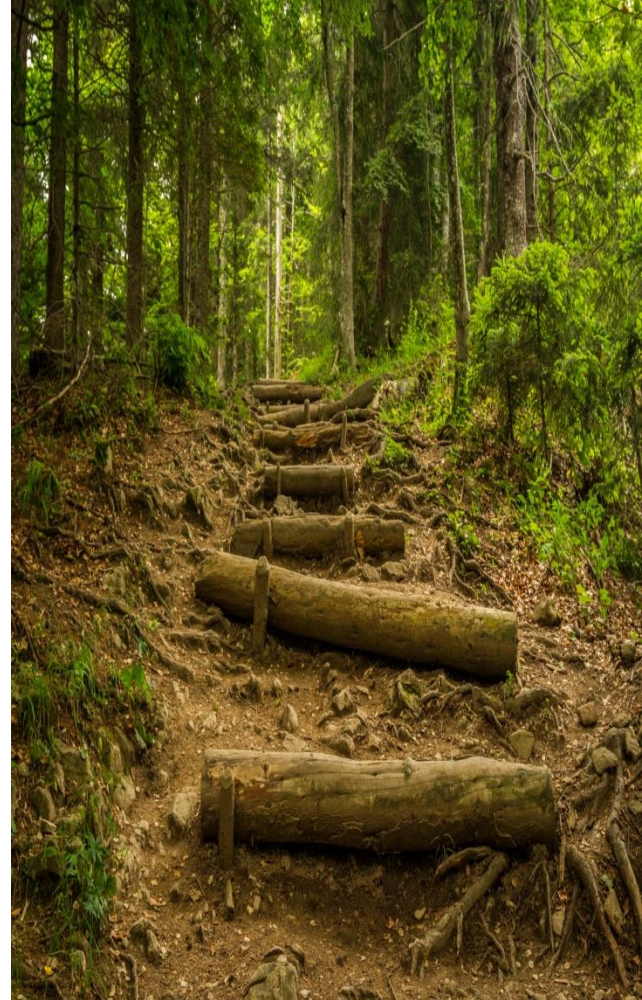
- Normativa relacionada amb l'espai on es duu a terme la tasca voluntària. Exemple: zones ZEPA.
- Permisos d'accés a espais restringits. Exemple Parcs Naturals.
- Protocols de bioseguretat. Exemple: (no)manipulació de fauna i flora.

Rescabament de les despeses que ocasioni l'acció voluntària.

- ✓ La persona voluntària té dret a **recuperar els diners invertits** en despeses relacionades amb el projecte. Cal establir els **casos** en què això és possible o quin **procediment** s'utilitzarà.

Participació del voluntariat en el disseny i l'execució dels programes de voluntariat.

- ✓ Facilitar que les persones voluntàries puguin participar en el disseny dels projectes, les activitats i l'avaluació mitjançant mecanismes com **grups o comissions de treball, reunions anuals de seguiment, enquestes**, etc.

Sol·licitud d'excel·lencialitat,
(Específic per a l'opció C)

Una escletxa oberta a la llei 25/2015

“Les administracions que vulguin mantenir o **impulsar nous programes de voluntariat**, per la **inexistència d’entitats** sectorials o de qualsevol tipus, **ho han de comunicar al departament competent** en la matèria, que, juntament amb el Consell de l’Associacionisme i el Voluntariat de Catalunya, han de **valorar l’excepcionalitat de la proposta.**”

ACOTADA I RESTRICTIVA

VINCULADA A LA REALITAT TERRITORIAL

- ✓ Aborda una problemàtica concreta del territori.
- ✓ Fora de les competències de l’ens públic.
- ✓ No deriva d’una manca de recursos.
- ✓ Manca de teixit associatiu prou consolidat.
- ✓ Copsa l’interès de la ciutadania en participar-hi.

Procediment

Sol·licitud d'exceptioalitat al Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

Escrit de motivació on s'exposi la problemàtica o situació a resoldre, el programa públic que es vol implementar i el motiu pel qual es demana quedar al marge del model que estableix la Llei 25/2015.

Deliberació

Consell d'Associacionisme i Voluntariat de Catalunya

3 MESOS

Resolució

MOLT IMPORTANT:

Compromís de promoure el reforç del teixit associatiu del territori per tal d'acabar traspasant el projecte.

[Enllaç a la Guia!](#)

A photograph of three hikers walking away on a dirt trail through a grassy field under a clear blue sky. The hiker in the foreground is wearing a light green jacket and a backpack. The hiker in the middle is wearing a dark shirt and a backpack. The hiker in the background is wearing a light-colored shirt and a hat. The image is overlaid with a semi-transparent green filter.

Repensar el projecte fora de la Llei de voluntariat, (Específic per a l'opció B)

Algunes pistes o idees per a la reflexió

- ✓ El projecte es pot **segmentar en accions independents**? Quines?

Recollida de dades sobre estat dels camins

Accions d'adequació i millora

Accions de descoberta, lúdiques o de sensibilització

Accions de reconeixement a la tasca dels vetlladors

- ✓ Algunes accions poden realitzar-se de manera puntual (**voluntariat "per causa"**), fora de la Llei 25/2015?
- ✓ Les tasques voluntàries requereixen un **lligam específic al territori**?
- ✓ Podem **adaptar les eines a un voluntariat anònim**, que no requereix gestió personalitzada?
- ✓ Amb quins **suports** comptem al territori que vulguin col·laborar en les accions (**ajuntaments, entitats, empreses**)?
- ✓ Encaixa amb el projecte **FEDER del Camina Pirineus**?
- ✓ És **viable** a nivell de recursos?
- ✓ Permet guanyar temps per **enfortir el teixit associatiu**?

03

Protecció de dades

Aspectes destacables

- ✓ **Informar als participants quin ús es farà de les dades personals que faciliten.** El més senzill és circumscriure les dades al marc del projecte (comunicacions necessàries pel funcionament del projecte).
- ✓ Detallar **si es preveuen o no els següents usos:**
 - Extreure **estadístiques o informes.** Exemple: per fer un informe sobre la participació en el projecte.
 - **Cessió a tercers per a ús comercial o altre ús.** Exemple: cedir-les a un patrocinador del projecte per a que faci arribar un obsequi als vetlladors.
- ✓ Si es preveu **qualsevol altre ús** també s'ha d'especificar.
- ✓ Els vetlladors tenen dret a **modificar, cancel·lar o limitar** els usos previstos de les seves dades.
- ✓ Aquestes informacions es poden recollir en el **document de compromís** o aquell altre que hagi de servir per recollir les dades personals dels vetlladors, ja sigui en format paper o digital.

Moltes gràcies!